

Czy wiemy co jemy?

GLUTAMINIAN SODU

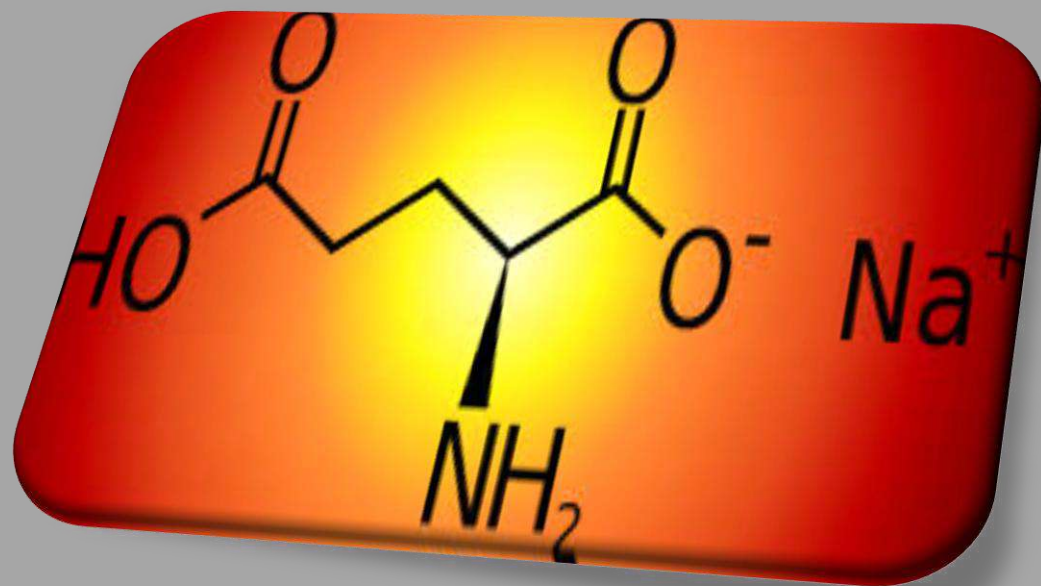

MSG

E621

Glutaminian sodu (E621)

Organiczny związek chemiczny, sól sodowa kwasu glutaminowego. Początki tego związku sięgają roku 1866, kiedy to niemiecki naukowiec Karl Ritthausen, wyizolował kwas glutaminowy z glutenu, jednak jego strukturę poznano dopiero w 1890 roku.

Od setek lat kuchnia dalekowschodnia wykorzystywała jako składnik potraw wodorost listownicę japońską (*Laminaria japonica*), znany jako **kombu**.

W 1908 roku japoński uczone prof. **Kikunae Ikeda** wyizolował z listownicy związek chemiczny nadający jej niepowtarzalny smak - kwas glutaminowy. Smak ten nazwano **umami**.

Niedługo po odkryciu rozpoczął produkcję przyprawy, będącej oczyszczonym glutaminianem sodu, która znana jest na Wschodzie jako **Aji-no-moto** (czyli „istota smaku”).

W Polsce zaczął być stosowany przemysłowo w połowie lat pięćdziesiątych.

Glutaminian sodu

Glutaminian sodu (E621) to powszechnie stosowany dodatek do żywności. Popularność tego składnika wynika ze szczególnych właściwości. Mowa o piątym podstawowym smaku, czyli **umami**. Jego rolą jest wzmocnienie smaku i zwiększenie smakowitości produktu.

Glutaminian sodu naturalnie występuje w produktach wysokobiałkowych jak mięso czy ryby. Ponadto można znaleźć go w niektórych serach, jak roquefort i parmezan. Występuje też w pomidorach, grzybach i brokułach.

Obecnie glutaminian sodu otrzymuje się w wyniku fermentacji skrobi, buraka cukrowego, trzciny cukrowej lub melasy.

Glutaminian sodu to sól kwasu glutaminowego, czyli jednego z aminokwasów.

Kwas glutaminowy jest obecny zarówno w organizmie ludzkim, jak i niektórych produktach spożywczych.

UMAMI - jeden z pięciu podstawowych smaków, jakie może odczuwać człowiek. Źródłem smaku umami jest kwas glutaminowy. Słowo umami pochodzi z języka japońskiego i znaczy coś smacznego, pysznego, wyśmienitego.

Umami uznano oficjalnie za piąty, odrębny i wyjątkowy smak dopiero w 2000 roku.

Umami to po japońsku psychota! Jest piątym smakiem obok kwaśnego, słodkiego, słonego i gorzkiego. To nasz piąty zmysł rozkoszy podniebienia. To, co nam smakuje „jak u mamy” to jest właśnie umami!

Umami bogato występujące w glonach morskich których Japończycy używają od dawna jako przyprawy. Dopiero 100 lat temu odkryto co ten dobry smak nadaje - że istnieje smak którego my nie jesteśmy właściwie w stanie opisać, ale ten smak jest dobry!

Umami nie jest ani słone ani słodkie, ani kwaśne ani gorzkie - łączy te smaki i je wzmacnia - jest w istocie smakiem glutaminy, jednego z aminokwasów; budulca białka.

Wszyscy uwielbiamy umami, bo to wszystko co nam najbardziej smakuje zawiera właśnie z natury dużo umami: **tłuste mleczne produkty** (sery, śmietany), **grzyby, pomidory, mięso, łosoś i makrela, ziemniaki, kapusty, szparagi, cebula i czosnek**. Jeszcze więcej umami zawierają suszone grzyby i pomidory, sosy sojowe i maggi, stare sery, marmite, suszone / wędzone / solone mięsa jak szynki, boczki, słoniny, kiełbasy, oliwki, kapusta kiszona i solone ryby jak anchois (ansjovis).

Dodanie umami podnosi smak, szczególnie w czasie smażenia, np. cebuli, mięsa, pomidorów. Włoska kuchnia słynie sosami pomidorowymi "pękającymi w szwach" od umami. Do tego nieco oliwek i sera parmeńskiego dopełnia nasze błogie uczucie pychoty jakie daje nam umami jak „u mamy”. W polskiej kuchni kapusta kiszona, suszone grzyby, wędzony boczek i kiełbasa to podstawowe składniki pysznych potraw także pełne są umami.

Oprócz umami występującego w naturze powszechnie w przemyśle spożywczym używany jest chemiczny produkt glutaminian sodu otrzymywany z kukurydzy, melasy buraków cukrowych lub glonów morskich. Niestety nie są one aż tak pełne w smaku jak naturalne umami.

MSG

E 621

Poza występowaniem w formie naturalnej kwas glutaminowy w postaci glutaminianu sodu może być celowo dodawany do żywności. Często jest stosowany do gotowych mieszanek przyprawowych, zup i sosów w proszku (kostek rosołowych), koncentratów, żywności przetworzonej (w daniach garmażeryjnych, wędlinach, pasztetach), do produktów spożywczych typu przekąski (np. chipsy), jak również do żywności typu fast food.

Glutaminian sodu został zakwalifikowany przez amerykańską FDA (Food and Drug Administration) i Unię Europejską jako bezpieczny. Zawartość glutaminianu stosowanego w żywności gotowej do spożycia mieści się w zakresie od 0,1% do 0,8%. Ilość ta jest zbliżona do zawartości glutaminianu w daniach przygotowywanych tradycyjnymi metodami. Dodawanie większych ilości nie zmienia znacząco smaku potrawy ani go nie pogarsza.

Glutaminian sodu powszechnie kojarzony jest z wysoko przetworzoną żywnością.

Ciekawostką jest, że kwas glutaminowy (prekursor **glutaminianu sodu**) występuje naturalnie także w mleku kobiecym, co sprawia, że dzieci tak chętnie spożywają pokarm matki.

Nie wszyscy wiedzą, że dodaje się go również do kosmetyków.

Na etykietach kosmetyków kryje się pod nazwą **Sodium glutamate**. Jaką funkcję spełnia glutaminian sodu w kosmetykach? Otóż ma właściwości odżywcze - korzystnie wpływa zarówno na skórę, jak i włosy. Zapobiega utracie wody z naskórka i dzięki temu przyczynia się do jego nawilżenia. Maskuje także nieprzyjemną woń kosmetyku.

Kontrowersje wokół stosowania tego składnika w żywności spowodowały, że podczas *Cosmetic Ingredient Review Expert Panel* postanowiono przeanalizować dane naukowe dotyczące tego składnika w produktach kosmetycznych. Wydano pozytywną opinię na temat jego stosowania w kosmetykach. Uznano, że jego obecność w produktach kosmetycznych nie stwarza zagrożenia dla osób stosujących produkty zawierające glutaminian sodu. Nie powoduje podrażnień ani alergii.

Warto zachować jednak ostrożność w stosowaniu i pamiętać, że każda skóra ma inne wymagania oraz że każda substancja stosowana w nadmiarze może wywoływać negatywne skutki.

Glutaminian sodu jest dodatkiem wzbudzającym bardzo duże kontrowersje, jednak kluczowy w jego negatywnym oddziaływaniu jest przede wszystkim **nadmiar**.

Badania wykazały, że spożycie kwasu glutaminowego czy glutaminianu sodu w dużych ilościach może wywoływać niekorzystne objawy fizjologiczne - zawroty głowy, osłabienie, palpacje serca, nadmierną potliwość, uczucie niepokoju, drętwienie.

Nazwano je „syndromem chińskiej kuchni”.

Syndrom chińskiej restauracji

Początek tak zwanego **syndromu chińskiej restauracji** wiąże się z ciekawą historią. Wszystko zaczęło się od listu opublikowanego w magazynie *the New England Journal of Medicine* w 1968 roku.

Autorem był **doktor Kwok**, który opisał w nim szereg powtarzających się objawów. Dotyczyły one uczucia drętwienia z tyłu szyi, które promieniowało do rąk i wzdłuż pleców. Towarzyszyło temu ogólne zmęczenie oraz kołatanie serca.

Wówczas przypuszczano, że przyczyną jest chińskie wino używane do gotowania, sól lub glutaminian sodu. Zanotowano wtedy dodatkowo 6 podobnych przypadków.

Innymi wymienionymi symptomami był ból głowy, łzawienie oczu czy omdlenia. Pierwsze objawy zaobserwowano około 30 minut od spożycia posiłku w restauracji z kuchnią chińską. Efekt utrzymywał się do dwóch godzin.

Po latach badań okazało się, że czynnikiem wywołującym niepożądane dolegliwości nie był **glutaminian sodu**, a inne składniki wykorzystywane w azjatyckiej kuchni: m.in. orzechy, zioła i krewetki, które często okazują się **alergenami**. Niestety, do **glutaminianu sodu** na stałe przyłgnęła łąka **szkodliwego** składnika spożywczego.

Glutaminian sodu jest jedną z najczęściej badanych substancji. Zgodnie z aktualnym stanem badań, spożywanie **glutaminianu sodu** nie wpływa na rozwój alergii czy dolegliwości bólowych u człowieka.

Glutaminian sodu nie ma także **szkodliwego** wpływu na ludzki układ pokarmowy, a **szkodliwy** wpływ substancji może być rozpatrywany jedynie w kontekście tego, jakiej jakości pokarmów jest składnikiem.

Przez wieloletnie używanie Vegety i kostek rosółowych nasze kubki smakowe niejako uzależniły się od ich specyficznego smaku. Każdy jednak wie, że zagłębiając się w skład tych mieszanek „warzywnych” znajdziemy całą tabliczkę Mendelejewa, a przede wszystkim glutaminian sodu...

Najlepiej zastąpić Vegetę i kostki rosółowe zawierające glutaminian sodu (E 621) wywarem mięsno-warzywnym sporządzonym samemu. Smaczny, esencjonalny i zdrowy możemy ugotować, wykorzystując dowolny kawałek mięsa, kurczaka itp. warzywa oraz aromatyczne zioła, pieprz i sól do smaku.

Taki wywar można odstawić do ostygnięcia, przelać do pojemników (do około 2/3 wysokości) i trzymać w zamrażalniku. Wywar odpowiednio długo gotowany na małym ogniu uwolni esencję smaków, nie do zastąpienia przez kostkę rosółową.

Wywar można także maksymalnie odparować, wystudzić, rozlać do pojemników albo woreczków na lód i włożyć do zamrażalnika - tak powstają gotowe kostki domowej roboty. Będą idealne, gdy nie będziemy mieć czasu na ugotowanie zupy od podstaw.

Przykładowe zamienniki:

„Przyprawą potrawy jest głód”
Cyceron

Serdecznie pozdrawiam.
Iwona Kozłowska

- **kostki rosółowe** - świeże warzywa, oliwka, zioła, m.in. tymianek, estragon, lubczyk,
- **vegeta** - sól morska, świeże warzywa, lubczyk,
- **sól ziołowa** - gomasio (lekko podprażone i zmielone ziarno sezamu oraz siemienia lnianego w stosunku 1:1 wymieszane z solą morską),
- **zupa z proszku**, np. barszczyk - sok z kiszonych buraczków,
- **sos pomidorowy instant do makaronu** - warto w sezonie zrobić pasteryzowane przetarte soki z pomidorów, z których można przygotować sos, dodając oliwkę i zioła: oregano, bazylię, szczyptę ostrej papryczki,
- **keczup** - keczup domowy (duszone pomidory bez skórki na gęsto z dodatkiem oliwki, cynamonu, papryczki, pieprzu, miodu gryczanego i soli morskiej),
- **chipsy czy paluszki słone** - ugotowana cieciora a następnie prażona na oliwce z solą morską, prażone pestki z dyni z solą morską, prażone migdały z solą morską,
- **majonez** - jogurt naturalny z ziołami, np. koperkiem, majonez domowy,
- **konserwy mięsne, wędliny** - pieczone mięso w ziołach: majeranku, lubczyku, papryczce, tymianku, estragonie, z czosnkiem i solą.